

MAREK TICHÝ:

Historická a současná architektura

Argo, 2021

208 stran

ISBN: 978-80-257-3479-7

„Historická architektura je často vnímána jako samostatná, uzavřená etapa výstavby, ke které máme jako společnost poněkud ambivalentní vztah. Považujeme ji za součást kulturního dědictví, jejíž ochranu a obnovu svědčíme specialistům, zároveň její ochranu často vnímáme jako překážku dalšího rozvoje a uplatnění současných požadavků na užívání domů,“ uvádí se v anotaci nejnovější knihy Historická a současná architektura architekta a pedagoga Marka Tichého, který jí dal podtitul Zamyšlení nad prací architekta v prostředí památkové rezervace na příkladech vlastní praxe.

Kniha svými dvěma sty stranami přispívá k diskusi o nakládání s architektonickým dědictvím v prostředí historického města i v rámci dalších kontextů. Je stručným shrnutím vlastních zkušeností architekta z přípravy a realizace téměř stovky projektů rekonstrukcí, obnovy a dostavěb památkově chráněných staveb, souborů a území ve středních Čechách a v Praze. Jen na půdorysu pražské památkové péče jich s hlavičkou Tichého architektonické kanceláře TaK napočítáme přes šedesát. Jedná se o práce na činžovních domech i velkých palácích a veřejných budovách. Jmenujeme například Masarykovo nádraží, projekt Obecního dvora, Elektrických podniků anebo vestavbu v Divadle Na zábradlí.

„Velká část našeho týmu jsou stavební historici a badatelé. A my opravdu ke každému domu hledáme jeho vlastní příběh. Ten se dá většinou velmi dobře vypátrat například v kupeckých knihách. Snažíme se pak zodpovědně po té stopě jít, dohledat si dobu vzniku a domyslet si, proč stavba vznikla na daném místě, v dané době. To je kouzlo, které chceme, aby z něj nevyprchalo. Snažíme se pochopit naše předchůdce a neubrat

nic, co se snažili do konkrétního domu vložit,“ vysvětluje svůj přístup Marek Tichý. Zájem o historii a sociokulturní souvislosti rekonstruovaných staveb jsou pro práci Tichého a jeho ateliéru charakteristické a umožňují mu realizovat rekonstrukce či konverze staveb širokého spektra projektů z různých historických a stylových období. Od barokních paláců po funkcionalistické vily.

Způsob, jak systematicky a zodpovědně přistupuje Tichý se svým týmem k tomuto druhu architektonické práce, se zrcadlí i ve struktuře knihy. Práci v kontextu historického prostředí dělí do tří tematických okruhů: Historická architektura ve svébytné podobě s doplňky na úrovni architektonických detailů a provozně-technických zásahů, Historická architektura v kontextu nové vrstvy ovlivňující vzhled a Novostavba v historickém prostředí.

Ke všem okruhům snáší výrazné příklady vlastních realizací s popisem celého procesu od počáteční analýzy, restaurování či objevování výtvarné, architektonické podstaty i hodnoty jako takové bez ohledu na dobu, kdy byla vytvořena, a bezpočtu dalších kroků vedoucích k uskutečnění projektu. Tichý polemizuje i s pojmem „historická architektura“, jež vnímá z pozice architekta-autora staveb jako relativní.

Na jednotlivých pečlivě vybraných realizacích ukazuje rozličné okolnosti, situace a otázky, na něž hledají odpovědi různé disciplíny, s nimiž se architekt v rámci podobných projektů může setkat. Velmi zajímavým je tak například čtení o obnově paláce Elektrických podniků či jedinečné Volmanovy vily v Čelákovících doprovázené bohatým obrazovým materiálem. Na posledně zmínované rekonstrukci, nemající, co se týče délky

samotného procesu, rozsahu poničení i významu objektu, období, Tichý přehledně demonstruje svou metodu. Odhalování příběhu domu, logiky jeho uspořádání, zasazení do přírodního rámcce, jeho architektů a pohunek stavebníka i popis záchranných a rekonstrukčních prací tohoto tak trochu utajovaného domu, který lze výtvarnou úrovní, reprezentativností a nákladností srovnat na našem území jedině s vilou Tugendhat, se pak podrobněji věnuje v monografii Volmanova vila – klenot české meziválečné architektury (Tothová, Tichý, Sedláková, Kurfürstová, Argo 2020).

Čtenář nemusí ve všech uváděných příkladech souznít cele s estetickým vyzněním rekonstrukcí a staveb z portfolia ateliéru TaK, to by mu ale nemělo zabránit vnímat uvědomělý, poučený a citlivý přístup Marka Tichého k architektonické práci v historickém prostředí a vysoce ocenit jeho schopnost pedagoga na toto téma zasvěceně a srozumitelně hovořit a psát. Knihu Historická a současná architektura lze vnímat jako svého druhu jedinečný manuál pro studenty architektury a architektky i poučenou veřejnost.

Marek Tichý: Historická a současná architektura

Argo, 2021 (1. vydání)
EAN: 9788025734797
ISBN: 978-80-257-3479-7
vázaná, 208 stran, česky, 21 × 28 cm

V rekonstrukci řady domů v ulici Rosolova v Praze, která se na architektonickém území původně nacházela, a následující přístavbu nově vzniklého objektu, který se stal součástí celkové obnovy ulice, byla použita řada historických a současných řešení. V rekonstrukci řady domů v ulici Rosolova v Praze, která se na architektonickém území původně nacházela, a následující přístavbu nově vzniklého objektu, který se stal součástí celkové obnovy ulice, byla použita řada historických a současných řešení.

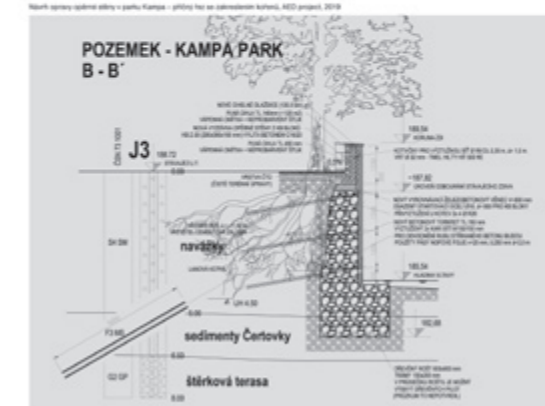

V některých zvlášť komplikovaných případech je třeba počítat s tím, že nejen na místních stavebních úřadech a zejména obecních úřadech nebo předsedách památkových komisí vzniká problém, ale i v rámci veřejnosti a jejích zástupců. V takovýchto případech je třeba počítat s tím, že nejen na místních stavebních úřadech a zejména obecních úřadech nebo předsedách památkových komisí vzniká problém, ale i v rámci veřejnosti a jejích zástupců.

Při přípravě projektu rekonstrukce parku Kampa jsme se zabývali historickým geologickým průzkumem zaměřeným na rozpoznání homogenního podkladu, výskytu kavenin a anemů v kontextu vnitřních stěn při opravě stěh v území památkově ochranných z územní rezervace. Cílem bylo vytvořit spolehlivý srovnávací historický plán mapy objektů Sovových nájemců a Lichtenštejnským palácem zohledněn na důležitých prvcích a zvláštních vlnách do oboustranné strany. Tato historická konkrétní byla podložena kolekcí výkresů vnitřních stěn ochranných stěn, současně ale a ním do té míry přizpůsobit, že by při opravě stavebního stavu bylo možné obnovit původní historické konkrétní jeho stav. Cílem bylo však nejen, ale i obnovit původní historické konkrétní, současně ale a ním do té míry přizpůsobit, že by při opravě stavebního stavu bylo možné obnovit původní historické konkrétní jeho stav. Cílem bylo však nejen, ale i obnovit původní historické konkrétní, současně ale a ním do té míry přizpůsobit, že by při opravě stavebního stavu bylo možné obnovit původní historické konkrétní jeho stav.

Výše uvedené příklady je třeba s mnoha postupy, které dokládají výslovně detailní průzkum a měření konkrétního stavu, že se v oboustranné straně a zejména vlnách do oboustranné strany. Tato historická konkrétní byla podložena kolekcí výkresů vnitřních stěn ochranných stěn, současně ale a ním do té míry přizpůsobit, že by při opravě stavebního stavu bylo možné obnovit původní historické konkrétní jeho stav. Cílem bylo však nejen, ale i obnovit původní historické konkrétní, současně ale a ním do té míry přizpůsobit, že by při opravě stavebního stavu bylo možné obnovit původní historické konkrétní jeho stav.

24	Územní a místní analýza	
30	Interdisciplinární součinnost	Loretánské náměstí – Knihovna Václava Havla Elektrické podniky v Praze
68	Hodnocení výstupů jako podklad pro architektonickou práci	Pinkasův palác Werichova vila

Významným tématem architektonické kanceláře UNIT architekti (Michal Kohout, David Tichý a Filip Tittl) je bydlení a urbanismus v širokém slova smyslu a v různých měřítkách, ale také netradiční a nové typy výstupů – urbanistické strategie složitých míst propojující návrhy se strategickým plánováním, generely veřejných prostranství nebo koordinovaná výstavba individuálního bydlení. Důležitým pro práci kanceláře se jeví i řetězec propojení praxe – výzkum – škola, kdy významná část týmu zároveň vyučuje na Fakultě architektury ČVUT, podílí se na výzkumných projektech a k odborné diskusi o urbanismu přispívá publikacemi. Jmenujme třeba knihu Hromadné bydlení – Systematika prostorových typů, kterou napsali Michal Kohout, David Tichý a Filip Tittl v roce 2016 nebo titul Stavět jinak. Koordinovaná výstavba obytných lokalit z roku 2020. Na ně volně navazuje nová publikace s názvem Plánování města Michala Kohouta a Davida Tichého s podtitulem Příručka mladého urbanisty. Je určena především studentům architektury pracujícím na urbanistických zadáních. Díky názornému zpracování a bohatému obrazovému materiálu ji však jako přehledný úvod do plánování měst ocení všichni,

Michal Kohout, David Tichý:

Plánování města / Příručka mladého urbanisty

Spolupráce: Filip Tittl, Šárka Doležalová

České vysoké učení technické v Praze, 2021

304 stran

ISBN: 978-80-01-06879-3

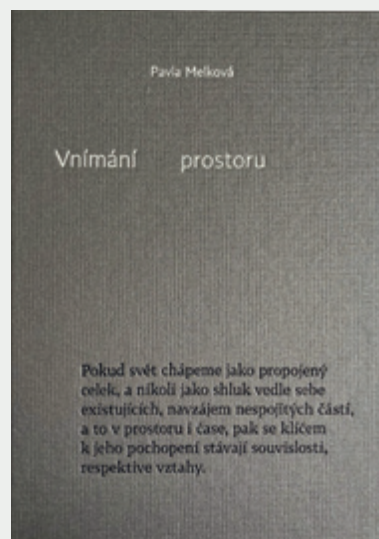
kteří hledají základní poučení v otázkách rozvoje území.

Prostředí našich měst je odpovědí na otázku, jak chceme bydlet a jak chceme připravit prostředí pro život těm, kteří přijdou po nás. Chceme-li být prospívající společností, musíme budovat naše města a čtvrti v nich s rozvahou a rozmyslem jako dobrou investici. Potřebujeme budovat města jako adaptabilní struktury připravené přijímat a reagovat na budoucí proměny. „Plánování města vyžaduje komplexní přístup založený na koordinaci jednotlivých složek návrhu. Pro studenty je důležité naučit se vyhledávat a morderovat potřeby města a jeho obyvatel, komunikovat s klientem, vědět jak zohlednit současné znalosti tvorby prostředí, pochopení jeho struktury a charakteru i významu veřejného prostoru a jeho systémového členění,“ doplňuje Michal Kohout.

Publikace představuje možnosti spolupráce akademického sektoru s municipalitami, pro které může být takový postup vítanou možností získat aktuální impulsy pro další rozvoj vlastního vystavěného prostředí. Studenti se setkávají s reálnou situací, o které mohou nejen hovořit s přímými aktéry procesů

urbanistického rozvoje obcí, ale především mohou nepřímo svými návrhy ovlivňovat diskusi nad koncepcí budoucího směřování obcí v této oblasti.

Autoři v knize shrnují své patnáctileté zkušenosti z výuky ateliérové tvorby, poznatky z vlastní praxe, zkušenosti ze spolupráce s městy i poradenské činnosti pro veřejnou správu, neziskový sektor a mezinárodní organizace nebo výsledky výzkumné činnosti v oblasti bydlení a udržitelného rozvoje. Nabízejí čtenářům univerzální a zároveň jedinečný pohled interpretující tuto mnohovrstevnatou problematiku.

„Mohli bych ti říci, kolik stupňů mají schodiště, která jsou tu namísto ulic, jakými oblouky jsou klenuta sloupopodí, jakými zinkovými destičkami jsou pokryty střechy; předem však vím, že by to bylo totéž, jako bych ti neřekl nic. Z toho všeho totiž město zbudováno není, tvoří je vztahy mezi mírami jeho prostoru a událostmi jeho minulosti... Ale město svou minulost nevypráví, má ji, jako čáry na dlani, vepsanou do brázd ulic, do mříží oken, do zábradlí schodišť, do tyčí hromosvodů, do žerdí vlnajek, každý jeho úsek je po svém zbrzděn škrábanci, zářezy, rýhami, vrypy,“ cituje Itala Calvína (Neviditelná města, Dokořán, Praha 2007) v úvodu své aktuální esejistické knihy Vnímání prostoru Pavla Melková, praktičtější architektka, která za svoje stavby, vytvořené v rámci MCA atelieru společně s Miroslavem Cikánem, získala řadu významných ocenění. Kromě pedagogické a výzkumné činnosti na Fakultě architektury ČVUT se autorka také intenzivně věnuje psaní odborných i uměleckých knih. V nich se prolíná její praktická zkušenost, znalosti z filosofie, sociologie či uměnovědných oborů i zájem o spektrum dalších témat, a především citlivost vnímání viditelného i neviditelného prostředí okolo nás. Díky této citlivosti je psaní Pavly Melkové specifické a ojedinělé.

Pavla Melková ve Vnímání prostoru navazuje na své předchozí úvahy na toto

téma. Tato kniha je dalším hledáním jazyka interpretace vnímání a prožívání reálného prostoru člověkem v něm přítomným. Autorka nad prostorem uvažuje takto: „Soustřeďujeme se na objekty, a nikoli na vztahy, které vzájemně vytvářejí. Zaznamenáváme průběh cest, jejich tvar, počátek, cíl, a nikoli jejich směřování. Podstata objektu však někdy není v něm samotném, ale v prázdnu okolo něj, naplněném vztahy, kterých je objekt zdrojem. Význam se skrývá ve zdánlivě prázdňovém prostoru, v charakteru vztahů, v neviditelných směrech cest. To nejdůležitější bývá nevylovitelné. Je vždy příliš blízko – a příliš daleko. A čím jsme blíže, tím jsme dál. Čím více informací známe, tím méně vidíme základní princip. Prostor není uzavřeně definován, ale otevření, nasměrování, vztahování se, očekávání, potřeba, touha. Prostor je myšlenka. Prázdnost není prázdnota, pouze se nám tak jeví, když nedokážeme vidět jeho obsah.“

Pavla Melková si opakovaně hledá možné odpovědi na to, kam se podělo ztracené vědomí zakotvenosti člověka ve fyzickém prostoru současného světa, zejména architektury, respektive veškerého vystavěného prostředí. Kam se ztratila schopnost ho vědomě prožívat a porozumět mu. Soubor esejů je volným pokračováním předěšlých autorčiných knih Prožívat architekturu a Humanistická role architektury. První

jmenovaná se věnovala především pozorování a interpretaci konkrétních situací prostředí okolo nás a tomu, jak jsou ovlivňovány kvalitou architektury. Humanistická role architektury potom mířila více k rovině obecných východisek, cílů a reálných nástrojů jeho vytváření, zejména z pozice plánování sídel a navrhování architektury. Vnímání prostoru zkoumá potenciál architektury a dalších uměleckých disciplín toto vnímání otevírat a prohlubovat. A hledá jak dané znalosti využít pro tvorbu architektury a její percepci.

Ta má dvě složky. Jednou je kvalita objektu samotného a jeho schopnost promlouvat ke svým obyvatelům. Tou druhou je umění lidí architekturu vnímat, prožívat a chápat. Podmínkou obojího je vzájemná komunikace, jejímž základem je jazyk architektury a jazyk její percepcie. Pavla Melková se domnívá, že ve skutečnosti se jedná o jednu a tutéž řeč a znalost jazyka vnímání je předpokladem schopnosti vložit ho i do jazyka promlouvání architektury. Autorčiny úvahy vycházejí z víry, že citlivost vnímání i umění komunikace je možné iniciovat a zdokonalovat a tak tříbit citlivost člověka i celé společnosti. Hledání společné řeči mezi prostředím a člověkem podle ní pomáhá i porozumění mezi lidmi.